

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 291/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., B., zastúpeného advokátom Mgr. M. G., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 127/2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2009 doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie čl. 127 ústavy postupom

Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 127/2007.

Sťažovateľ okrem iného uviedol:

„Návrhom zo dňa 12. 04. 2007, spis. zn. 8 C 127/2007 podaným na Okresný súd Bratislava 5 sa navrhovateľ domáhal určenia výživného pre plnoleté dieťa voči svojej matke, ktorá si svoju povinnosť prestala plniť dňom 12. 07. 2006, keď sťažovateľ z dôvodu chronickej choroby odcestoval na kúpeľnú liečbu do Vysokých Tatier, a po jeho príchode do B., sťažovateľovi matka zabránila v ďalšom vstupe do bytu výmenou kľúčovej vložky. Matka sťažovateľa si svoju vyživovaciu povinnosť neplní do toho času, hoci podľa ustanovenia § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, vyživovacia povinnosť je zákonná povinnosť rodičov k dieťaťu a trvá do času, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť a mám zato, že aj vinou samotného súdu, nakoľko miestne príslušný súd nekonal tak, aby v konaní nedošlo k prietahom v konaní s dôsledkom porušenia práva sťažovateľa na prerokovania veci bez zbytočných prietahov. OS Bratislava V vytýčil vo veci samej prvé pojednávanie na deň 06. 06. 2007. Už na tomto pojednávaní vyšlo najavo, že matka sťažovateľa si svoju povinnosť zo zákona vôbec neplní, ako aj ďalšie právne významné skutočnosti, dôvodné pre rozhodnutie vo veci samej v čo možno najkratšom čase. V konaní pred súdom dňa 06. 06. 2007 vyšlo najavo, že matka odoprela sťažovateľovi vstup do bytu výmenou kľúčovej vložky ako aj vydanie mu vecí, ktoré sťažovateľovi v byte ostali. Otec sťažovateľa bol preto nútený sťažovateľovi nakúpiť všetky tie veci, ktoré sťažovateľovi v byte ostali, najmä jesenné a zimné veci, ošatenie, obuv, ale aj oblek a i. čo bolo spojené so značnými finančným zaťažením otca sťažovateľa. V tom čase sťažovateľ ešte nebol plnoletý. Zároveň v tomto čase prebiehalo konanie o rozvod manželstva rodičov sťažovateľa pred tým istým súdom, pod spis. zn. 10 C 155/2006, v ktorom návrhu na rozvod manželstva sa navrhovateľ a teda otec sťažovateľa domáhal určenia na zverenie vtedy ešte malol. sťažovateľa do jeho osobnej starostlivosti a určenie primeraného výživného. Toto konanie však bolo ukončené dňa 05. 09. 2007, po tom, ako sťažovateľ dovŕšil 18 rokov života, a preto návrh otca sťažovateľa v časti o určenie výživného do jeho plnoletosti súd odmietol. Proti rozhodnutiu o rozvod manželstva a ÚPP sa otec sťažovateľa neodvolal. Toho času je matka sťažovateľa trestne stíhaná za zanedbanie povinnej výživy sťažovateľa do jeho plnoletosti. Keďže matka sťažovateľa odmietala plnenie si povinnosti platiť výživné, sťažovateľ teda nemal inú

možnosť ako sa obrátiť na súd, aby tento rozhodol o výške zákonnej povinnosti matky prispievať na výživu plnoletému dieťaťu a vzhľadom k predmetu veci očakával, že súd rozhodne v čo najkratšom čase, najmä po tom ako súd na prvom pojednávaní vo veci samej zistil, že sťažovateľ je na výživu matky odkázaný a jeho nároky nie je možné pokryť len z príjmu otca, a to najmä z dôvodu toho, že otec bol nútený synovi nakúpiť všetky tie veci, ktoré mu matka v byte zadržala a v podstate do toho času nevydala.“

Ďalej sťažovateľ uviedol, že:

„Listom zo dňa 12. 03. 2008 sa právny zástupca sťažovateľa sťažoval na prieťahy v konaní, v ktorom som zdôraznil niektoré rozhodujúce skutočnosti, o ktorých bol súd na už vykonaných pojednávaniach oboznámený, najmä som zdôraznil, že matka si svoju zákonnú povinnosť stále neplní a preto je potrebné vo veci rozhodnúť čo najskôr aj z toho dôvodu, že finančná situácia otca nepostačovala vykryť všetky náklady na výživu sťažovateľa, nakoľko tento ostal od 01. 01. 2008 do 31. 05. 2008 nezamestnaný. Okresný súd sa k sťažnosti na prieťahy listom zo dňa 17. 03. 2008 vyjadril tak, že predmetný spis sa nachádza na KS vo veci rozhodovania o námietke zaujatosti voči sudcom OS, ktorú podal sťažovateľ. K sťažnosti na prieťahy sa OS súd nevyjadril.

Ešte pred podaním sťažnosti na prieťahy v konaní, sťažovateľ podal listom zo dňa 01. 02. 2008 námietku zaujatosti sudcov OS a požiadal o rozhodnutie o ich vylúčení z prejednávania a rozhodovania o veci samej pre podozrenie z ovplyvňovania rozhodovania sudcami OS BA V z dôvodu toho, že matka sťažovateľa v minulosti na tomto súde pôsobila ako prísediaca pri trestnoprávnom senáte JUDr. S. Námietku zaujatosti sudcov KS súd odmietol.

Následne bolo vytýčené nové pojednávania na deň 20. 06. 2008, ktoré pre neúčast' PZO bolo odročené na neurčito.

Ďalšie konanie sa uskutočnilo v dňoch 24. 10. 2008, dňa 10. 12. 2008 a 04. 02. 2009, kedy bolo vo veci rozhodnuté. Vzhľadom k tomu, že matka sťažovateľa sa voči rozhodnutiu odvolala, toto do toho času nenadobudlo právoplatnosť a matka ako povinný rodič si povinnosť prispievať na výživu neplní aj naďalej.“

Pretože konanie v právnej veci sťažovateľa nebolo do podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončené, navrhol, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„Nečinnosťou Okresného súdu Bratislava V vo veci spis. zn. 8 C 127/2007 boli porušené základné práva sťažovateľa na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov čím boli porušené základné práva sťažovateľa podľa článku 127 Ústavy SR a článku 48 ods. 2 Ústavy SR.

M. M. sa priznáva finančné zadosťučinenie pre porušenie jeho základných práv vo výške 5.000,00 EUR (slovom: päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava V povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Sťažovateľ zároveň žiadal, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú.

Vyhlásením rozsudku vo veci samej (4. februára 2009) a jeho doručením (a úkonmi, ktoré musel okresný súd vykonať v spojitosti s podaním odvolania proti nemu sťažovateľom podľa § 209 a § 210 Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom v relevantnom čase) okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd nemohol vykonávať [spis bolo predložený 17. apríla 2009 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)], a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila rozhodnutím vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu za predpokladu, že toto rozhodnutie je aj konečným rozhodnutím vo veci samej aj napriek podanému odvolaniu a vykonaniu riadneho opravného konania (IV. ÚS 188/03, II. ÚS 1/05).

Rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 14 Co 132/2009 z 26. mája 2009, ktorým bol rozsudok okresného súdu zo 4. februára 2009 ako vecne správny (aj keď po začatí konania pred ústavným súdom) v celom rozsahu potvrdený, došlo k právoplatnému skončeniu veci bez toho, aby sa vec akýmkoľvek zákonom aprobovaným spôsobom mohla opäť vrátiť na meritórne prerokovanie na okresný súd.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti (3. apríla 2009) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania vo veci samej, prípadne namietané prietahy v ňom.

Tento stav veci viedol ústavný súd k záveru, že sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, je vo vzťahu k okresnému súdu zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ sťažovateľ v súvislosti s postupom okresného súdu v namietanom konaní žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie čl. 127 ústavy, ústavný súd poukazuje na to, že čl. 127 ods. 1 je kompetenčným ustanovením zakladajúcim právomoc ústavného súdu konať vo veciach, kde orgán verejnej moci porušil základné právo alebo slobodu oprávnenej osoby. Článok 127 ods. 2, 3 a 4 ústavy vo všeobecnej rovine upravujú oprávnenia a postupy ústavného súdu, ktoré môžu byť uplatnené v prípade, ak ochranu ústavnosti nemôže zabezpečiť iný orgán súdnej moci. Článok 127 ústavy má univerzálny charakter a nemôže plniť poslanie priamo aplikovateľného ustanovenia v individuálnych konaniach o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb namietajúcich porušenie svojich základných práv alebo slobôd. Z tohto dôvodu vyhodnotil ústavný súd aj namietané porušenie čl. 127 ústavy ako zjavne neopodstatnené.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite sťažnosti) už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009